

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Salla nationalpark

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om Salla nationalpark. Nationalparken ska inrättas på det statsägda naturskyddsområdet i Sallatunturi i Salla kommun. Salla nationalpark blir Finlands 41:a nationalpark.

Ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att stoppa förlusten av biologisk mångfald. I metoderna för att uppnå detta mål ingår att utvidga nätverket av nationalparker. Dessutom strävar regeringen i sitt program efter att främja den hållbara tillväxten inom turistbranschen samt att stöda företagandet inom turistbranschen som en del av byggandet av ett livskraftigt Finland och av lösningarna på globala utvecklingsutmaningar. Genom att inrätta en nationalpark i Salla främjas uppnåendet av dessa mål i regeringsprogrammet.

När skyddet av statens områden i Sallatunturi genomförs så att det inrättas en nationalpark görs området mer allmänt känt. Samtidigt gynnas möjligheterna att utveckla tjänsterna för allmänheten i området. Statusen som nationalpark ökar områdets dragningskraft som natur- och kulturresemål och öppnar upp nya möjligheter för hållbara turistnäringar samt för närområdessamarbete i naturturism. Att området är lättillgängligt med kollektivtrafik främjar hållbar och koldioxidsnål turism.

Den nationalpark som föreslås bli inrättad omfattar ca 9 983 hektar land- och vattenområden som ägs av staten. I samband med att nationalparken inrättas ska avgränsningen av naturskyddsområdet i Sallatunturi ändras och naturskyddsområdet får namnet Rämijänpää naturskyddsområde.

Lagen avses träda i kraft den 1 december 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
2.1 Områdets nuvarande skyddsstatus samt användningen av naturen i området	4
2.2 Avgränsningsprinciper, genomförande av tidigare skyddsbeslut och uppfyllande av förutsättningarna för inrättande	4
3 Målsättning	6
4 Förslagen och deras konsekvenser	7
4.1 De viktigaste förslagen	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	9
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2.2 Konsekvenser för organisation och personal	10
4.2.3 Konsekvenser för den nuvarande användningen av området	10
4.2.4 Konsekvenser för miljön	12
4.2.5 Övriga samhällsliga konsekvenser	13
5 Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser	13
6 Remissvar	14
6.1 Remissvar	14
6.2 Utlåtande av rådet för bedömning av lagstiftningen	17
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	17
8 Ikraftträdande	18
9 Verkställighet och uppföljning	18
10 Förhållande till budgetpropositionen	18
LAGFÖRSLAG	19
Lag om Salla nationalpark	19
ANDRA BILAGOR	21
BILAGA 1	21
BILAGA 2	22

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Nätverket av finska nationalparker har kompletterats varje regeringsperiod sedan 1982. Hossa nationalpark införlivades 2017 som den senaste nationalparken i nätverket för att fira 100-årsjubileet för Finlands självständighet. I Finland finns det för närvarande 40 nationalparker.

Mål 5 i den strategiska helheten *3.1 Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden* i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att stoppa förlusten av biologisk mångfald i Finland. I metoderna för att uppnå detta mål ingår skrivningen att utvidga nätverket av nationalparker. Dessutom strävar regeringen i sitt program efter att främja den hållbara tillväxten inom turistbranschen och att stöda ökningen av företagandet inom turistbranschen som en del av byggandet av ett livskraftigt Finland och av lösningarna på globala utvecklingsutmaningar.

Miljöministeriet har mottagit initiativ om att inrätta en nationalpark på fem olika ställen. Salla kommun lämnade den 26 februari 2019 ett initiativ till miljöministeriet om utredning av förutsättningarna för inrättandet av Salla nationalpark och om beredningen av inrättandet. Salla kommun kompletterade sitt initiativ den 9 december 2019 med en utredning om genomförandet av Salla nationalpark som FCG (Finnish Consulting Group Oy) gjort, där den lokala inställningen till att inrätta nationalparken kartlagdes och där bland annat de regionalekonomiska effekterna av att inrätta nationalparken bedömdes.

Miljöministeriet gjorde en utredning som jämförde initiativen till nationalparker där de fem föreslagna kandidaternas starka sidor granskades med enhetliga kriterier, och beslutade i november 2020 att för den fortsatta beredningen föreslå Sallatunturi i Norra Finland. Området i Sallatunturi uppfyller enligt utredningen särskilt väl de krav som naturvårdslagen och Internationella naturvårdsunionen IUCN (International Union for Conservation of Nature) ställer på nationalparkerna. Dessutom främjar Sallatunturi som ett omfattande område som är tillgängligt med kollektivtrafik ända från huvudstadsregionen ekologiskt hållbar och koldioxidsnål turism.

Yttranden om utkastet till regeringsproposition har begärts av finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, Forststyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Museiverket, närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Lapin Liitto, Salla kommun, Salla renbeteslag, Renbeteslagsföreningen, Visit Finland, Finlands viltcentral i Lappland, Salla jaktvårdsförening, Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund r.y., Sallan Erä- ja Kalamiehet ry, Metsästysseura Kerä r.y., Onkamon Erä ry, Salla samfällda skog, Salla skogsvårdsförening, Lapin kalatalouskeskus, Matkalle Sallaan ry, Sallan Yrittäjät r.y., delägarlaget Kello-Aatsingin maa-alueiden osakaskunta, Lapplands landskapsmuseum, Suomen luonnonsuojeluliitto – Finlands naturskyddsförbund ry, Sallan Latu ja Polku ry, Sallan Karhut ry, Sallatunturi byaförening, och byaföreningen Kellovälän alueen kyläyhdistys. Dessutom har rådet för bedömning av lagstiftningen bedömt utkastet till proposition.

På begäran av miljöministeriet beredde Salla kommun och Salla jaktvårdsförening i samarbete ett förslag till ett område där jakt av säkerhetsskäl bör begränsas i nationalparken. Direktionen för Salla jaktvårdsförening godkände förslaget den 21 april 2021, varefter förslaget den 22 april 2021 sändes till miljöministeriet. Området för jaktbegränsning har tagits in i lagförslaget i enlighet med förslaget.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> med identifieringskoden YM048:00/2020.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Områdets nuvarande skyddsstatus samt användningen av naturen i området

Det område som föreslås bli nationalpark hör till stor del till Aatsinki–Onkamo-området (FI1301409) i Europeiska unionens nätverk Natura 2000. Naturskyddsområdet i Sallatunturi inrättades på Natura 2000 -området genom en förordning av statsrådet (646/2017). Områdets delar i Kaunisharju och Onkamojärvi skyddas i enlighet med statsrådets principbeslut av den 27 juni 1996 genom programmet för skydd av gamla skogar i norra Finland. Myrarna i Aatsinginhauta ingår i sin tur i statsrådets principbeslut av den 26 mars 1981 om basprogrammet för det riksomfattande myrskyddet. I nationalparken ska på framställning av Metsähallitus Metsätalous Oy tas in ett 18 hektar stort område i Könkäänmaa. Området är i nuläget inte skyddat och det ingår inte i Natura 2000-området i Aatsinki–Onkamo eller i de riksomfattande skyddsprogrammen.

Det område som föreslås bli nationalpark är redan för närvarande ett relativt populärt friluftsoch naturrekreationsmål. År 2019 gjordes närmare 90 000 besök till turistområdet i Salla. Av besöken riktade sig 57 000 till naturskyddsområdet i Sallatunturi. Coronapandemin påverkade dock avsevärt turismen i området 2020, då cirka 41 200 besök gjordes till naturskyddsområdet i Sallatunturi. I området finns det sådana leder och konstruktioner som tjänar användningen av naturen för rekreation och för turister vilka förekommer främst i Kaunisharju-området. Dessutom finns det på naturskyddsområdet två tillståndspliktiga snöskoterleder som förvaltas av Forststyrelsen. I Sallatunturi-området fungerar flera företag som framför allt erbjuder programtjänster såsom paddling, fotvandring utflykter och snöskoteråkning.

På det område som föreslås bli nationalpark bedrivs inte skogsbruk. I naturskyddsområdet i Sallatunturi som omfattar största delen av området gäller fridlysningsbestämmelserna enligt 17 a § i naturvårdslagen. Det 18 hektar stora området i Könkäänmaa som ska ingå i avgränsningsområdet för nationalparken ingår i Forststyrelsens balansräkning för affärsverksamhet, men där bedrivs för närvarande inte skogsbruk.

Salla ingår i ett renskötselområde enligt renskötsellagen (848/1990) och på området verkar Salla renbeteslag.

Jakten har för närvarande inte begränsats på det område som föreslås bli nationalpark. Salla kommun ligger på ett område enligt 8 § i jaktlagen (615/1993) och kommuninvånarna har fri jakträtt på statens mark där. Det område som föreslås bli nationalpark är till stor del ett område för tillståndspliktig jakt av småvilt och hjortdjur som Forststyrelsen förvaltar och icke-ortsbor jagar särskilt älg och skogshönsfåglar där. I Sallatunturi-området jagas också stora rovdjur.

På statens vattenområde i det område som föreslås bli nationalpark finns inte särskilt betydande fiskemål. Fiske är i området tillåtet i enlighet med 8 § i lagen om fiske (379/2015). I Aatsinginjoki som är i privat ägo är fiske däremot relativt populärt.

2.2 Avgränsningsprinciper, genomförande av tidigare skyddsbeslut och uppfyllande av förutsättningarna för inrättande

Det föreslås att den del av naturen och landskapen i de statsägda områdena inom Natura 2000-området i Aatsinki–Onkamo som är mest representativ och enhetlig i fråga om naturmiljön och

landskapen avgränsas som nationalpark. Den föreslagna avgränsningen är kopplad till Rysslands nätverk av skyddsområden och kompletterar för sin del kedjan av nationalparker i det Fennoskandiska gröna bältet. Avgränsningen utgör en sammanhängande ekologisk helhet och avgränsningen gör det möjligt att inrätta en nationalpark i det berörda området med beaktande av fridlysningsbestämmelserna i naturvårdslagen (1096/1996) och med tillämpning av smärre undantag från fridlysningsbestämmelserna när det gäller jakt. Utanför nationalparken lämnas i stor utsträckning statens marker där markanvändningen och naturanvändningen förblir oförändrade.

Enligt förslaget ska det område som avgränsas till nationalparken ha en areal på cirka 9 983 hektar och omfatta vackra skogklädda höjder samt den mest representativa delen av gamla skogs- och myrnaturen av statens marker i Sallatunturi. Avgränsningsområdet för nationalparken omfattar 9 965 hektar av naturskyddsområdet i Sallatunturi. Dessutom ska avgränsningen på framställning av Forststyrelsen omfatta 18 hektar av Forststyrelsens skogsbruksmark i Könkäänmaa. Avsikten är att nationalparksområdet ska omfatta 9 630 hektar av Natura 2000-området i Aatsinki-Onkamo, som har en areal på sammanlagt 9 746 hektar. Nationalparkens land- och vattenområden är statens egendom.

Av Aatsinki-Onkamo Natura-området och naturskyddsområdet i Sallatunturi lämnas utanför avgränsningsområdet för nationalparken delområdet Rämijänkä, som ligger cirka fem kilometer norrut. Området i fråga ligger klart avskilt från den övriga helheten och är till sin areal litet (123 hektar). Inkluderingen av delområdet i avgränsningen försvårar avsevärt nationalparkens administration. Dessutom ska största delen av den statsägda skogsbruksmark i Forststyrelsens besittning som har betydande naturvärden samt skyddsområdena i Vilmattunturi och Löytjänkä-Suksenpaistama-aapa lämnas utanför nationalparken. Genom att dessa områden lämnas utanför nationalparken bibehålls en omfattande helhet av statliga marker i jaktanvändning för lokala invånare och icke-ortsbor med jaktlicens. Den föreslagna avgränsningen av nationalparken på 9983 hektar riktar de begränsningar som gäller jakt och annan användning av nationalparken till ett område av rimlig storlek med tanke på de lokala invånarna och jägare med jaktlicens. Också Salla skidcentrums område lämnas utanför nationalparken för att trygga dess nuvarande verksamhet.

De sju fastigheter som är i privat ägo och som ligger innanför det föreslagna avgränsningsområdet för nationalparken samt de vattendrag som inte är statens egendom lämnas utanför nationalparken. Privatägda vattendrag i nationalparkens inre delar är Koutolampi, Ylimmäinen Sotkajärvi samt Aatsinginjoki och största delen av Haudanjoki. De områden i Haudanjoki som ingår i nationalparken har angetts på kartan i bilaga 2 till regeringens proposition. Det föreslås inga ändringar i den nuvarande naturanvändningen i fråga om de privata eller statsägda områden eller de vattenområden som lämnas utanför nationalparksområdet.

Genom inrättandet av naturskyddsområdet i Sallatunturi har skydd i överensstämmelse med skyddsmålen för Aatsinki-Onkamo Natura 2000 -området genomförts på det sätt som förutsätts i 68 § i naturvårdslagen. Genom inrättandet av naturskyddsområdet genomförs även statsrådets principbeslut om programmet för skydd av gamla skogar i norra Finland till den del som gäller Kaunisharju och Onkamojärvi samt basprogrammet för det riksomfattande myrskyddet till den del som gäller myrarna i Aatsinginhauta. Inrättandet av nationalparken i enlighet med propositionen fortsätter att genomföra skyddet av Natura 2000 -området och skyddet enligt statsrådets principbeslut.

Det område som föreslås bli nationalpark är särskilt ett område för gamla skogar, synnerligen representativa aapamyrar och trädbevuxna myrar, åsar samt markformer som formats av ispe-

rioden och erosionen. Iso Pyhätunturi och Pieni Pyhätunturi öppnar vyer till det omkringliggande fjällandskapet. I Kaunisharju växer på cirka 300–400 meters höjd naturskogar i olika åldrar och sådana över 200 år gamla grandungar som till en del skadats illa av upplega. Med sina sälgar och aspgrupper är Julmoiva-området i sin tur frodigare lundartad skog. Höjdskillnaderna i området ökar den imponerande ställvis till och med 250 meter djupa kanjonen Aatsinginhauta, på vars botten och sluttningar det förekommer särskilda koncentrationer av hotade arter. I området växer till exempel starkt hotad kritporing och strimticka (*Antrodia crassa* och *Tyromyces canadensis*) samt kamtuffmossa och liten hornflikmossa (*Palustriella commutata* och *Lophozia ascendens*). På dolomitklipporna i Könkäänmaa som är nära anslutna till Aatsinginhauta förekommer också särskilt betydande förekomster av mossarter i kalkberg som är hotade på riksomfattande nivå. Dessutom förekommer myrbräcka (*Saxifraga hirculus*) och lappranunkel (*Coptidium lapponicum*) som är arter som avses i habitatdirektivet i Sallatunturi-området.

Det område som föreslås bli nationalpark är betydande också ur kulturarvets och Finlands krigshistorias synvinkel. Människan har verkat och bott i området redan länge, vilket särskilt fångstgropar samt rester av bosättning från stenåldern som syns vid vattendragens stränder är bevis på. Salla har också fungerat som scen för vinterkriget. Vid freden i Moskva som avslutade vinterkriget överläts cirka hälften av Salla kommuns areal, inklusive Kutsa naturpark, till Sovjetunionen.

Området inom den nationalpark som föreslås bli inrättad uppfyller kriterierna för inrättande av en nationalpark i 11 § i naturvårdslagen. Området tillhör staten och parken omfattar minst tusen hektar. Området har betydelse som allmän natursevärdhet och med tanke på det allmänna intresset för naturen. Gränserna för nationalparken har markerats med en kontinuerlig röd linje på kartorna i bilaga 1 och 2 till regeringens proposition.

3 Målsättning

Det särskilda syftet med denna proposition är att genomföra regeringsprogrammet *Ett inkluderande och kunnigt Finland – ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle*. I programmens strategiska helhet 3.1 *Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden* ingår skrivningen om att utvidga nätverket av nationalparker. Inrättandet av nationalparken stöder för sin del också genomförandet av regeringsprogrammets helhet 3.4 *Ett livskraftigt Finland* genom att främja den hållbara tillväxten inom turistbranschen samt genom att skapa fler möjligheter för företagande inom turistbranschen och för marknadsföring av turismen.

Syftet med propositionen är att den östligaste delen av de statsägda områdena i Salla ska skyddas som en nationalpark så att man förbättrar förutsättningarna för utveckling och ökning av hållbar och koldioxidsnål turism i regionen. Dessutom skapas bättre förutsättningar än tidigare för naturturismssamarbete mellan nationalparkerna i Nordöstra Österbotten och skyddsområden i Rysslands närområde. Målet är att inrätta en nationalpark som till sin avgränsning är snäv, men som med tanke på den ekologiska hållbarheten är en tillräckligt stor och enhetlig nationalpark, vars konsekvenser för den nuvarande markanvändningen och naturanvändningen av den omfattande helheten av statens marker blir så små som möjligt. För att garantera säkerheten för besökarna som ökar i och med nationalparken och för att främja artskyddet föreslås det ändringar och små regionala begränsningar i de nuvarande jaktarrangemangen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Området ska utvecklas som allmän natursevärdhet och den nuvarande naturanvändningen ska i regel begränsas på det sätt som bestämmelserna om nationalparker i naturvårdslagen och Internationella naturvårdsunionens IUCN klassificering av skyddsområden förutsätter. I fråga om jakt och avlägsnande av rovdjur som orsakar skador på ren föreslås emellertid vissa undantag som tar hänsyn till de lokala förhållandena och som inte strider mot det syfte för vilket nationalparken inrättas.

Finlands nationalparker hör i IUCN:s klassificering av skyddsområden till kategori II: nationalparker (IUCN:n suojelualueuokituksen soveltaminen Suomessa YM/6/5711/2013). Enligt definitionen av kategori II är nationalparker stora områden som befinner sig i, eller så gott som befinner sig i, naturtillstånd och som har inrättats för att skydda omfattande ekologiska processer samt arter och ekosystem som är karakteristiska för området. Områdena i kategori II utgör samtidigt grunden för hållbar forskning och undervisning med tanke på miljön och den traditionella kulturen samt möjligheter för psykisk välfärd, användning för rekreation, friluftsliv och turism.

Det primära målet för skyddsområdena i kategori II är att skydda naturens mångfald och de ekologiska processerna samt att främja undervisning och användning för rekreation. I tillämpningsanvisningen för IUCN:s klassificering av skyddsområden klassificeras naturanvändning i skyddsområdena i kategori II, såsom jakt och fiske, som skadliga användningsformer (EURO-PARC & IUCN 2000). I omfattande och avlägsna områden kan dock bedrivande av den lokala befolkningens traditionella naturhushållning som inte strider mot skydd av områdets naturvärden tillåtas. I Finland har anvisningen tillämpats så att jakt och renskötsel av lokala invånare är tillåten i de nationalparker i norra Finland som har en stor areal.

Den föreslagna lagens 3 § innehåller bestämmelser om jakt. Jakt är med stöd av 13 § i naturvårdslagen förbjuden i nationalparken. Var och en som har sin hemkommun i en kommun som hör till landskapet Lappland eller landskapet Kajanaland har i enlighet med 8 § i jaktlagen rätt att jaga i sin hemkommun. Denna jakträtt för kommuninvånarna blir tillämplig i Salla nationalpark. På grund av besökarsäkerheten är jakt dock med undantag för älgdrev helt förbjuden i den del av nationalparken som har markerats med raster på kartan i bilaga 1. Området för jaktbegränsning omfattar 882,2 hektar. Dessutom ska jakt på älg, med undantag av det område som nämns, oberoende av hemkommun vara tillåtet för medlemmar i jaktföreningar som är registrerade när lagen träder i kraft och vars verksamhetsområde omfattar ett jaktområde som gränsar till den föreslagna nationalparken. Vid jakten får man använda hund som hjälp. Älgdrev är i enlighet med 15 § 2 mom. i naturvårdslagen tillåtet i hela nationalparksområdet, inklusive i den del där jakten begränsas för att garantera besökarsäkerheten.

Genom de föreslagna jaktarrangemangen samordnas målen för främjande av artskyddet, bevarande av den lokala vildmarkstraditionen och garanterande av säkerheten för dem som besöker nationalparken. Antalet besök i nationalparkerna i Finland har ökat betydligt under de senaste tio åren. Nationalparkernas betydelse framhävdes i synnerhet 2020, då antalet besök i nationalparkerna ökade med 23 procent till nästan 4 miljoner besök. Det ökade antalet besök i nationalparkerna medför utmaningar för en trygg samordning av rekreationsanvändningen och jakten även i de större nationalparkerna i norra Finland, där sådan jakt för lokala invånare som grundar sig på 8 § i jaktlagen i regel har varit tillåten. Syftet med att inrätta nationalparker är förutom naturskydd även att främja den allmänna användningen för rekreation och det allmänna intresset för naturen. Salla nationalpark inrättas som en allmän natursevärdhet och med den vill man

också främja naturturismen. Lagstiftaren ansvarar således för att målen för inrättandet av nationalparken kan nås utan att äventyra besökarnas säkerhet. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland har i sitt utlåtande också tagit ställning till denna säkerhetsfråga och föreslagit konkreta åtgärder. Nationalparkens huvudsakliga entréområde och de mest använda rutterna är belägna i närheten av turistcentret. Största delen av besökarna anländer för närvarande och även efter inrättandet av nationalparken till området via turistcentret. Det är därför uppenbart att det ökade antalet besökare i och med inrättandet av parken riktar sig till turistcentrets närområden och de ruttor som startar därför. På detta område har säkerhetsrisken bedömts vara den mest betydande, vilket utgör grunden för begränsningen av jakt i det berörda området. Området för jaktbegränsning har i propositionen begränsats i enlighet med de lokala aktörernas förslag.

Utöver området för jaktbegränsning ökas nationalparksbesökarens säkerhet också för sin del av att jakten på småvilt med jaktlicens för icke-ortsbor upphör. En betydande del av jakten på det område som föreslås bli nationalpark har hittills varit jakt på småvilt med jaktlicens för icke-ortsbor. Nationalparken är en del av Forststyrelsens jaktområde för småvilt med jaktlicens 36/2 *Vilma-Savina* som omfattar cirka 76 700 hektar, till vilket det under perioden 2017–2019 har beviljats i genomsnitt 2 400 dygn med tillstånd för jakt på småvilt/år. Beräknat på basis av arealandelen har den kalkylerade andelen av dessa tillstånd för det föreslagna nationalparksområdet varit något över 300 dygn med tillstånd för jakt på småvilt per år. Forststyrelsen har bedömt att antalet tillstånd som gäller det föreslagna nationalparksområdet är betydligt större än denna arealandel eftersom nationalparken gränsar till ett turistområde från vilket jägare från områden längre bort kommer för att jaga.

Att jakten för ortsbor fortsätter i nationalparken utanför området för jaktbegränsning anses inte utgöra någon betydande säkerhetsrisk för rekreationsanvändarna i området. På området jagas inte under våren eller sommaren. Den jakt som bedrivs av lokala invånare är i fråga om såväl älg som småvilt traditionell jakt med hund. Den inleds i huvudsak efter turistsäsongerna, till skillnad från den tillståndspliktiga jakten, som infaller under ruskatiden i september. Den traditionella jakten på fåglar med spets som bedrivs av de lokala invånarna infaller i oktober–november och även älgjakten inleds i huvudsak efter ruskasäsongen. Vid lokal fågeljakt används ett kulvapen med lång skottvidd i huvudsak under den tid då träden är utan löv. Dessutom vet man att älgar och småvilt undviker områden som flitigt används för friluftsliv varför jakten på dem koncentreras till de mer avlägsna och lugnare delarna av området.

Forststyrelsen följer besökarsäkerheten i nationalparken. Den har med stöd av 23 § i jaktlagen möjlighet att hos regionförvaltningsverket söka om begränsning av jakten om säkerställandet av säkerheten på basis av uppföljningen senare förutsätter det. Eventuella förslag till ytterligare begränsningar ska utarbetas i samarbete med den lokala viltvårdsföreningen.

Enligt 14 § i naturvårdslagen får i nationalparker bedrivas renskötsel enligt renskötsellagen (848/90). Denna bestämmelse ska som sådan tillämpas också på Salla nationalpark inom vars område Salla renbeteslag har verksamhet. Att avlägsna rovdjur som orsakar skador på ren är i enlighet med 15 § i naturvårdslagen möjligt med tillstånd av Forststyrelsen. De delägare i renbeteslaget Salla som bor i Salla kommun har med stöd av 8 § i jaktlagen rätt att jaga björn inom nationalparksområdet som jakt som grundar sig på en regional kvot utan tillstånd av Forststyrelsen. En kommuninvånare i Salla behöver inte heller tillstånd av Forststyrelsen för stamvårdande jakt på lodjur eller för skadebaserade jaktlicenser för att jaga varg. Järven hör till skyddsgrunderna för Natura 2000-området i Aatsinki-Onkamo, som är beläget inom det föreslagna nationalparksområdet. Jakt på den är möjlig på området endast om den inte avsevärt försämrar skyddsnivån för arten på området och i princip förutsätter det en Natura-konsekvensbedömning enligt 65 § i naturvårdslagen. Inrättandet av nationalparken inverkar inte på möjligheterna att jaga järv. I 3 § i den föreslagna lagen finns det bestämmelser om att även en delägare i Salla

renbeteslag och en person som Finlands viltcentral särskilt har utsett, oberoende av hemkommun, har rätt att med beviljat tillstånd för jakt avlägsna ett stort rovdjur som orsakar skada. Utan en bestämmelse om detta får en delägare i ett renbeteslag som är icke-ortsbo eller en person som Finlands viltcentral särskilt har utsett inte delta i fångst av stora rovdjur inom nationalparksområdet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för inrättande av Salla nationalpark är enligt Forststyrelsens uppskattning cirka 4,5 miljoner euro. För skötseln och underhållet av Sallatunturi-området har varje år använts cirka 130 000 euro av anslaget under miljöministeriet. Man strävar efter att hålla skötsel- och underhållskostnaderna på samma nivå som tidigare genom att fördela de anslag som föreslagits för underhåll och ombyggnad som avser olika tjänster på ett ändamålsenligt sätt och genom att centralisera tjänsterna för allmänheten. En del av de befintliga konstruktionerna kan man avstå från, medan man i nya konstruktioner försöker använda material som garanterar en så lång livscykel som möjligt för konstruktionerna. För att se till att tjänsterna motsvarar de tjänster som ska tillhandahållas i en nationalpark och för att skydda naturen mot det slitage som ett ökat antal besökare medför förutsätts i det skede då parken inrättas en anslag på cirka 4,5 miljoner euro. Det är fråga om ett investeringsanslag av engångsnatur som täcks inom ramen för anslagen i den fastställda budgeten för miljöministeriet.

År 2019 gjordes sammanlagt 57 215 besök till naturskyddsområdet i Sallatunturi. Med detta antalet besök var inverkan på den regionalekonomiska totalinkomsten 5,2 miljoner euro och den totala sysselsättningseffekten var cirka 40 årsverken. Undantagsförhållandena som coronaviruset orsakade 2020 inverkade kraftigt på turismen i Salla. Antalet besök i området minskade betydligt med undantag för den finländska turismens livliga sommarperiod. Vid utgången av 2020 uppskattades antalet besök till cirka 41 200.

Av naturskyddsområdena är nationalparken den mest attraktiva kategorin såväl nationellt som internationellt. En nationalpark skapar en hållbar och bestående ram för naturturism som företagare vågar göra investeringar i. Enligt den Digital Demand D2-analys som utvecklats av reklamföretaget Bloom Consulting är "protected areas" (skyddsområden) det mest använda sökordet när utlänningar planerar att besöka Finland. Att naturskyddsområdet blir en nationalpark bidrar till att göra Salla mer känt utanför Finland och att öka antalet utländska resenärer. Detta i sin tur inverkar positivt på den regionala ekonomin och på sysselsättningen i trakten. Också turistbyggandet – på basen av erfarenheterna som fåtts från Hossa – förväntas öka i och med inrättandet av nationalparken.

Antalet besök kommer sannolikt att öka ytterligare när nationalparken med tillhörande tjänster inrättas och kan beaktas både vid guidningen och informationsverksamheten samt vid marknadsföringen av turismen. När det internationella politiska läget förändras är det också möjligt att utveckla och marknadsföra Salla nationalpark tillsammans med de nationalparker som ligger i närområdet på Rysslands sida och med andra naturområden. Antalet besök i Hossa, som 2017 inrättades från statens strövområde till nationalpark, fördubblades nästan upp till 124 000 besök per år under det år som parken inrättades och de regionalekonomiska konsekvenserna ökade från 2,8 miljoner till 5,6 miljoner euro. Den totala sysselsättningseffekten fördubblades också från 31 årsverken till 62 årsverken. Antalet besök i Hossa har efter det år då parken inrättades jämnat ut sig till cirka 90 000–100 000 besök per år och de regionalekonomiska konsekvenserna har lagt sig på en årsnivå på cirka 6 miljoner euro och den totala sysselsättningseffekten på cirka 55 årsverken. Med beaktande av att Salla bättre än Hossa kan nås med allmänna färdmedel från

såväl hemlandet som utlandet är det sannolikt att de regionalekonomiska konsekvenserna och sysselsättningseffekterna är minst av samma klass som för Hossa nationalpark.

Inrättandet av Salla nationalpark identifieras inte ha några sådana konsekvenser som försvagar näringsverksamheten i närheten av nationalparken. Fridlysningsbestämmelserna för nationalparken gäller endast området som avgränsas till nationalparken och de inverkar inte på markanvändningen utanför nationalparken. Verksamhetsmöjligheterna för jord- och skogsbruket i nationalparkens omgivning ändras till exempel inte jämfört med nuläget. Turismens tillväxt i regionen kan emellertid indirekt förbättra verksamhetsförutsättningarna också för andra företag än de som producerar turist- och inkvarteringstjänster. Den ökade turismen i området ökar sannolikt till exempel efterfrågan på lokalt renkött och förbättrar därmed rennäringens lönsamhet. I och med turismen ökar antalet kunder hos de lokala tjänsterna, vilket stöder bevarandet och utvecklandet av tjänsterna.

Området för den nationalpark som ska inrättas ligger på Forststyrelsens jaktområde för småvilt 3612 *Vilma–Savina* som omfattar cirka 76 700 hektar och på jaktområdet för älg 8153 *Vilma* som omfattar cirka 79 100 hektar. Inkomsterna av jakttillstånd för småvilt har på hela Vilma–Savina-området under åren 2017–2019 varit cirka 40 000–50 000 euro per år. På hela området för älgjakt i Vilma har man samlat in avgifter för älgjakt på cirka 16 000 euro per år. Andelen av tillståndsinkomsterna för det område som föreslås bli nationalpark har inte statistikförts separat. Området omfattar cirka 13 procent av arealen för jaktområdet i Vilma–Savina och cirka 12,6 procent av jaktområdet i Vilma. Beräknat på basen av arealen har andel för den nationalpark som ska inrättas således varit 5260–6575 euro per år av tillståndsinkomsterna för småvilt och cirka 2040 euro per år av inkomsterna av älgjakt. Forststyrelsens jakt- och fisketjänster uppskattar att den föreslagna nationalparkens andel av tillståndsinkomsterna och jakten är större än arealandelen för området. Utanför avgränsningsområdet för nationalparken lämnas cirka 66 000 hektar av Vilma–Savinas jaktområde och cirka 69 000 hektar av Vilmas jaktområde, där jakt på älg och småvilt med jaktlicens fortsätter på samma sätt som för närvarande. De föreslagna jaktarrangemangen kan för sin del minska på inkomsterna av jakttillstånd i Salla-området, men förlusterna av tillståndsinkomsterna är dock anmärkningsvärt obetydliga jämfört med nationalparkens positiva regionalekonomiska konsekvenser.

4.2.2 Konsekvenser för organisation och personal

Det område som inrättas som nationalpark besitts och sköts av Forststyrelsen. Avsikten är att Forststyrelsen fortsätter förvaltningen av området. Områdets tillgångsposter finns i fråga om naturskyddsområdet i Sallatunturi i Forststyrelsens balansräkning för offentliga förvaltningsuppgifter och i fråga om det 18 hektar stora området i Könkäänmaa i Forststyrelsens balansräkning för affärsverksamheten. Avsikten är att tillgångsposterna som finns i balansräkningen för affärsverksamheten till denna del överförs till Forststyrelsens balansräkning för offentliga förvaltningsuppgifter.

4.2.3 Konsekvenser för den nuvarande användningen av området

På det område som föreslås bli Salla nationalpark har fridlysningsbestämmelserna som ingår i 17 a § i naturvårdslagen i fråga om naturskyddsområdet i Sallatunturi varit i kraft sedan 2017 då naturskyddsområdet i Sallatunturi inrättades. Således iakttas på området redan i huvudsak de fridlysningsbestämmelser som det föreskrivs om i 13 § i naturvårdslagen och de bestämmelser om allmänna och tillståndskrävande undantag från fridlysningsbestämmelserna som det föreskrivs om i 14 och 15 § i den lagen. I och med inrättandet av nationalparken förblir iakttagandet av dessa bestämmelser i huvudsak oförändrat i fråga om det nuvarande naturskyddsområdet

i Sallatunturi och dessa bestämmelser ska också tillämpas på det 18 hektar stora området i Könkäänmaa.

Friluftslivet och annan användning för rekreation regleras ungefär på samma sätt som i det nuvarande naturskyddsområdet Sallatunturi. Nationalparken ska i enlighet med naturvårdslagen inrättas som en allmän natursevärdhet, vilket förutsätter att tjänsterna för allmänheten ökas. Nationalparkerna sköts och utvecklas enligt principen om indelning i zoner. På basis av erfarenheten från de nationalparker som inrättats kan största delen av besökarna med servicestrukturer av hög kvalitet styras till den delen av området som har de mest attraktiva sevärdhets- och upplevelsevärdena och som är lättillgängligt. Detta minskar för sin del också såväl säkerhetsriskerna som slitaget på naturen i skyddsområdet. Besökarnas rättigheter och begränsningar bland annat i fråga om att röra sig på området, att slå läger och att göra upp eld fastställs närmare i den skötsel- och nyttjandeplan för nationalparken som utarbetas senare och i sista hand i ordningsstadgan. Möjligheten att röra sig styrs i synnerhet till närheten av turistcentret men det är också tillåtet att röra sig i vildmarkszonen i nationalparken. I nationalparken är det dessutom möjligt att begränsa möjligheterna att röra sig tidsmässigt eller lokalt om detta förutsätts för att bevara djurlivet eller växtlivet i området. I nationalparker är det tillåtet att slå läger och göra upp eld på sådana platser som är särskilt anvisade för det. Att plocka bär och nyttosvamp är inom ramen för allemansrätten möjligt på samma sätt som för närvarande med stöd av 14 § i naturvårdslagen.

Inrättandet av nationalparken har ringa konsekvenser i fråga om **jakt**. Invånarna i Salla kommun behåller sin fria jakträtt i största delen av nationalparksområdet. Också för sådana icke-ortsbor som är medlemmar i de jaktföreningar som är belägna inom nationalparksområdet, Sallan Eräjä Kalamiehet ry, Metsästysseura Kerä r.y. och Onkamon Erä ry, fortsätter rätten att jaga älg i största delen av området. För att garantera besökarsäkerheten har det dock ansetts nödvändigt att begränsa jakten på ett sådant område som används intensivt. Begränsningsområdet för jakt har angetts med raster på kartan i bilaga 1 till lagförslaget. Älgdrev är möjligt inom hela nationalparksområdet. För övriga icke-ortsbor med jaktlicens upphör rätten till jakt på älg inom nationalparksområdet. Dessutom upphör rätten till jakt på stora rovdjur och småvilt för alla icke-ortsbor med jaktlicens inom nationalparksområdet. Så här har man också gjort i Syöte, Hossa och Pyhä-Luosto nationalpark. Jakten för icke-ortsbor med jaktlicens kan dock fortsätta på statens vida marker utanför nationalparken. Dessutom säljer Salla samfällda skog jakttillstånd för småvilt och älg till de områden på cirka 70 000 hektar som ligger i närheten av den nationalpark som ska inrättas och Forststyrelsens områden för tillståndspliktig jakt.

Enligt 15 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen är det med tillstånd av Forststyrelsen tillåtet att avlägsna individer av sådana viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens, om individen i fråga utanför skyddsområdet orsakar ett uppenbart hot mot människors säkerhet eller hot om betydande ekonomisk skada på egendom. Avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas på avlägsnande av rovdjur och andra individer av djurarter som orsakar skada eller hot från nationalparken. Enligt 15 § 1 mom. 2 punkten i naturvårdslagen är det dessutom med tillstånd av Forststyrelsen tillåtet att från nationalparken decimera antalet individer av främmande arter eller individer av andra arter som har förökat sig alltför mycket eller annars blivit skadliga. Dessa tillståndskrävande undantag är möjliga inom hela nationalparksområdet inklusive begränsningsområdet för jakt.

När det gäller **fiske** ändras fridlysningsbestämmelserna från de nuvarande bestämmelserna i 8 § i lagen om fiske (379/2015) till bestämmelser i enlighet med de allmänna fiskerättigheterna i 7 § i samma lag som tillåter fiske med ett spö eller med konstgjort bete. De områden i Haudanjoki som hör till nationalparken har angetts på kartan i bilaga 2 till lagförslaget. Fridlysningsbestämmelserna inverkar inte på användningen av de privata vattenområden som lämnas inom

avgränsningsområdet för nationalparken. Dessa är Koutolampi, Ylimmäinen Sotkajärvi, Aatsinginjoki och största delen av Haudanjoki.

Renskötseln fortsätter i nationalparken i enlighet med 14 § i naturvårdslagen. Sådan körning i nationalparken som renskötseln förutsätter fortsätter på samma sätt som tidigare i enlighet med 4 § 2 mom. 3 punkten i terrängtrafiklagen (1710/1995). Att avlägsna rovdjur som orsakar skador på ren är i enlighet med 15 § i naturvårdslagen möjligt med tillstånd av Forststyrelsen och detta tillstånd ska kunna beviljas delägare i renbeteslaget Salla oberoende av hemkommun. Även i skötsel- och nyttjandeplanen och ordningsstadgan för nationalparken beaktas tryggheten av förutsättningarna för och smidigheten av renskötseln.

Områden som tillhör enskilda. Cirka 9,5 hektar vattenområden som förvaltas av privata aktörer och 159 hektar andra privata fastigheter ligger inom nationalparkens gränser. Eftersom en nationalpark bara kan inrättas på statsägda områden, kommer dessa privatägda områden inte att ingå i nationalparken och de fridlysningsbestämmelser som gäller nationalparken kommer inte att reglera användningen av områdena.

Arrendeavtal och nyttjanderätter. Inrättandet av nationalparken medför inga ändringar i befintliga arrendeavtal eller nyttjanderätter som gäller området. Således förblir den befintliga rätten till tillträde till fastigheter som är i privat ägo oförändrad. Forststyrelsen har i sitt utlåtande meddelat att hyresavtalet för viss tid för semesterbostadsområdet på Latvajärvi strand upphör den 31 december 2025 och att det inte är möjligt att förlänga avtalet i naturskyddsområdet i Sallatunturi efter att det har slutat att gälla. Avtalet förlängas således inte heller i Salla nationalpark.

4.2.4 Konsekvenser för miljön

Projektet för inrättande av en nationalpark hör inte till tillämpningsområdet för lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994). Det har inte heller varit nödvändigt att bedöma konsekvenserna av projektet för Natura 2000-naturtyper eller Natura 2000-arter på det sätt som avses i 65 § i naturvårdslagen, eftersom syftet med lagförslaget är att utveckla och omfördela den befintliga serviceutrustningen så att det ökade antalet besökare styrs med beaktande av både skyddsbehoven och livsmiljökraven för Natura 2000-naturtyperna och Natura 2000-arterna. Finlands nationalparker sköts och utvecklas enligt den s.k. principen om indelning i zoner. Genom zonindelningen indelas nationalparkens område i en rekreationszon och vildmarkzon. För att skydda en enskild art och naturtyp är det också möjligt, om det krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet i området, att inrätta begränsningsdelar i nationalparken. Besökarna styrs till rekreationszonen genom guidade rutter och servicekonstruktioner. Till vildmarkzonen styrs däremot inte besökare och ny serviceutrustning byggs inte heller där, men det är möjligt att röra sig i vildmarkzonen inom ramen för allemansrätten. Genom en omsorgsfull zonindelning och en vidsträckt vildmarkzon säkerställs att det ödemarksartade området bevaras i nationalparken. Inrättandet av nationalparken kommer således sannolikt inte att minska förekomsten av de naturtyper på basis av vilka områdena i Aatsinki–Onkamo har införlivats i Europeiska unionens Natura 2000-nätverk. Att nationalparken inrättas måste anses vara positivt både med tanke på skyddet och främjandet av naturens mångfald samt bevarandet av skönheten i landskapet.

Inrättandet av nationalparken väntas öka den turismrelaterade företagsverksamheten utanför nationalparken, vilket ändå kan effektivisera markanvändningen i parkens närmiljö och naturens slitage i och med att antalet besök ökar. Den effektiviserade markanvändningen och naturens slitage riktar sig sannolikt till turistområdet i Salla i närheten av nationalparkens huvudentré.

De eventuella negativa konsekvenserna för nationalparkens natur ska bedömas och beaktas i förväg när kommunens turistområde planläggs.

Den centrala grunden för att Salla valdes ut till en av de nationalparker som inrättas under Sanna Marins regering har varit målet att främja att en avlägsen ödemarksnationalpark är tillgänglig ända från Trängsel Finland genom koldioxidsnällt resande i huvudsak med kollektivtrafik. Till nationalparksområdet i Salla finns det från huvudstadsregionen samt från Helsingfors–Vanda flygplats en tågförbindelse till Kemijärvi och anslutningsförbindelser med buss ända till rutterna i turistområdet i Salla. Trots sitt avlägsna läge skulle Salla nationalpark vara exceptionellt väl tillgängligt med kollektivtrafik jämfört med Finlands nuvarande nationalparker och i synnerhet jämfört med nationalparkerna i norra Finland. Dessutom finns det goda cykelförbindelser från Salla by ända till turistcentret och nationalparken. Således blir konsekvenserna av privatbilismen i Salla nationalparks omgivning mindre än i andra motsvarande nationalparker. Privatbilismen till området ökar dock sannolikt också i och med inrättandet av nationalparken, vilket ökar användningen av vägarna på området och behovet av parkeringsplatser. Man har förberett sig på en eventuell ökning av privatbilismen i området. Nationalparkens viktigaste entréområde har tre parkeringsområden. De är belägna utanför parken i Poropuisto i Salla, i skidcentret och i Pohjoisrinne. Dessutom möjliggör de nuvarande planerna en utvidgning av parkeringsområdena i Salla turistcentrum. Forststyrelsen har också förberett sig på att utvidga parkeringsområdet i Pohjoisrinne till statens skogsbruksmark under sommaren 2021. På detta sätt kan tillräckliga parkeringsmöjligheter för personbilar ordnas utanför nationalparken, vilket för sin del sparar på nationalparkens natur.

4.2.5 Övriga samhällseliga konsekvenser

Nationalparkens positiva effekter på turismen i regionen kan främja den lokala livskraften i bland annat Onkamo, Aatsinki och Kellosekä by i och med att företagsverksamheten ökar, sysselsättnings effekterna ökar och regionens skatteinkomster ökar. De regionalekonomiska konsekvenserna kan också återspegla sig positivt i invånarnas allmänna välfärd. Naturturism och att röra sig i naturen har också positiva effekter på hälsan mer allmänt. Ett gränsöverskridande samarbete har positiva konsekvenser för relationerna mellan Finland och Ryssland på lokal och regional nivå.

5 Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser

Istället för att inrätta nationalparken kunde Sallatunturi-området i nuläget bevaras som ett annat naturskyddsområde och hållbar turism kunde lokalt främjas på annat sätt än med hjälp av nationalparksbegreppet och nationalparksvarumärket. Skyddet av områdets naturvärden skulle förverkligas på ett sätt som är nästan jämförbart med nationalparken vilket inte medför några förändringar i den nuvarande användningen av området. Den märkbart främjande effekt som nationalparksvarumärket har på turismen och de positiva effekter som detta har på den regionala ekonomin skulle dock utebli. Nationalparken är såväl nationellt som internationellt mer känd än det övriga naturskyddsområdet och den är en mer attraktiv skyddsform med tanke på turismen. Dessutom förutsätter lagstiftningen att nationalparkerna presenteras som en allmän sevärdhet och att det finns servicebyggande som möjliggör detta. Nationalparkens tjänster för allmänheten står också till förfogande för den hållbara turismens näring.

Lapplands landskapsmuseum, WWF Finland, BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf samt Suomen luonnonsuojeluliiton (SSL) Lapin piiri ry tillsammans med Pro Kutsa ry föreslog i sina utlåtanden att statens skyddsområden i Vilmatunturi och Löytöjätkä-Suksenpaistama-aapa samt

statens områden i Ruuhitunturi och Könkäänmaa ska inkluderas i nationalparken. Suomen luonnonsuojeluliiton (SSL) Lapin piiri ry och Pro Kutsa ry samt WWF Finland föreslog dessutom att nationalparken ska utvidgas kring UKK-vandringsleden.

De föreslagna utvidgningarna av avgränsningen av nationalparken med över flera tusen hektar ökar nationalparkens naturskyddsliga betydelse. Samtidigt utvidgas de begränsningar som gäller jakt och annan användning av nationalparken till att gälla en betydligt större del av statens marker i Salla kommun och av Forststyrelsens områden för tillståndspliktig jakt än enligt det alternativ som föreslås i lagförslaget. Eftersom inrättandet av nationalparken medför begränsningar i gällande jaktpraxis har det ansetts skäligt att inrätta nationalparken i den omfattning som föreslås i utredningen om genomförandet av Salla nationalpark och som en helhet med ett område. De strängare fridlysningsbestämmelserna för nationalparken gäller således ett område som är rimligare för de lokala invånarna, och på den omgivande statliga marken i Salla kommun kan områdesanvändningen fortsätta i sin nuvarande form.

Forststyrelsen föreslog i sitt utlåtande att avgränsningsområdet för nationalparken också ska omfatta det cirka 18 hektar stora området i Könkäänmaa som Metsätalous Oy besitter. Området innebär ett betydande tillägg till parkens naturvärden och det hänför sig direkt till det avgränsningsområde för nationalparken som varit på remiss och där bedrivs inte skogsbruk. På Könkäänmaa-området som är nära anslutet till Aatsinginhautas sprickdal finns det branta dolo-mitklippor där det förekommer särskilda arter som inte finns någon annanstans i nationalparken. Det 18 hektar stora området i Könkäänmaa har på dessa grunder tagits med i avgränsningsområdet för nationalparken. Efter utvidgningen omfattar nationalparken ca 9 983 hektar.

6 Remissvar

6.1 Remissvar

Under remisstiden inkom sammanlagt 38 utlåtanden. Största delen av utlåtandena förhöll sig positivt till inrättandet av Sallatunturi nationalpark.

Salla kommun, Lapin Liitto, flera lokala företag- och markägaraktörer samt föreningar föreslog att nationalparkens namn ska vara Salla nationalpark. I enlighet med detta föreslås att nationalparkens namn blir Salla nationalpark.

Forststyrelsen och Lapplands landskapsmuseum föreslog att skyddet av kulturarvet ska fogas till lagens 1 §. Också undervisnings- och kulturministeriet betonade i sitt utlåtande betydelsen av kulturarvet i Sallatunturi-området. Kulturarvet och värnandet om kulturmiljöer är en del av skötseln av alla nationalparker och beaktas således i skötsel- och nyttjandeplanen, så det har inte varit nödvändigt att skriva in det i paragrafen om inrättande av nationalparken.

Lapplands landskapsmuseum och flera naturskyddaktörer föreslog betydande utvidgningar i avgränsningsområdet för nationalparken. Forststyrelsen föreslog en utvidgning på 18 hektar i avgränsningsområdet för nationalparken. Dessa förslags konsekvenser för lagförslaget har granskats i avsnitt 5 *Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser*.

Forststyrelsen föreslog tillsammans med flera andra aktörer att det även i fortsättningen ska vara möjligt att använda och iståndsätta skogsbilvägar. Det är möjligt att använda och iståndsätta befintliga vägar i Salla nationalpark med stöd av 14 § i naturvårdslagen.

Salla kommun samt flera jaktaktörer och privata markägare föreslog att en vägförbindelse och en bro ska byggas mellan Onkamo by och de skogsbilvägar som kommer från Aatsinki bys

riktning. Det är inte fråga om en befintlig vägförbindelse och det är inte nödvändigt att bygga den med tanke på skötseln och användningen av nationalparken. Byggandet av en väg och en bro orsakar direkta försämrade ändringar i byggplatsens naturmiljö och splittrar områdets ekologiska helhet. Dessutom utgör vägförbindelsen en betydande genväg från Kellosekä till Salla-Kuusamo-vägen och medför genomfartstrafik till nationalparksområdet. Om ett allmänt intresse i något skede kräver att en väg byggs, förutsätter det en Natura-bedömning enligt 65 § i naturvårdslagen.

Matkalle Sallaan ry och Sallan Yrittäjät ry föreslog att alla nuvarande former att röra sig, leder och aktiviteter som tillhandahålls av turistföretag ska möjliggöras också i nationalparken. Dessutom önskar de att företagen också i fortsättningen har möjlighet att avtala med Forststyrelsen om rutterna för användningen av programtjänster. MaRa ry, Matkalle Sallaan ry ja Sallan Yrittäjät ry önskar dessutom att behovet av eventuella tilläggsrutter i fortsättningen ska beaktas i planeringen av skötseln och användningen av området. Dessa ärenden ska granskas i den skötsel- och nyttjandeplan och den ordningsstadga för nationalparken som bereds av den myndighet som ansvarar för förvaltningen av området.

Flera aktörer ansåg att varaktigheten, värdet, tillgängligheten (rätten att röra sig) och användningsmöjligheterna för områden i privat ägo bör tryggas i lagen om nationalparken. Motiveringen till regeringens proposition har preciserats genom att det konstateras att den befintliga rätten till tillträde bevaras när nationalparken inrättas.

Salla Paliskunta och Paliskuntain yhdistys förutsatte ett omnämnande av tryggheten av förutläggningarna för och smidigheten i renskötseln i regeringens proposition. Motiveringen till propositionen har preciserats i enlighet med propositionen.

Flera aktörer ansåg i sina utlåtanden att det är särskilt viktigt att de lokala invånarnas rättigheter bevaras för jakt enligt 8 § i jaktlagen, för fiske enligt 8 § i lagen om fiske samt till exempel för att göra upp eld, röra sig och plocka naturprodukter. Dessutom föreslog flera jaktaktörer att nationalparkens mål är att vara en nationalpark med stark Salla-prägel, där de lokala invånarnas rättigheter att använda området lyfts fram vid sidan av målen för skyddet av området och turismen. Forststyrelsens jakt- och fisketjänster ansåg däremot i sitt utlåtande att fiskerättigheterna enligt 7 § i lagen om fiske är tillräckliga. Kommuninvånarna behåller sin fria jakträtt i största delen av nationalparken. Fridlysningsbestämmelserna enligt 13 § i naturvårdslagen och undantagen från dem gäller också lokala invånare inom nationalparksområdet. I nationalparken har man fiskerättigheter enligt 7 § i lagen om fiske samt rätt att plocka bär och nyttosvamp i enlighet med 14 § i naturvårdslagen. Fiskebegränsningarna gäller inte de privata vattenområden som lämnas inom nationalparken, dvs. Koutolampi, Ylimmäinen Sotkajärvi samt sådana områden i Aatsinginjoki och Haudanjoki som är i privat ägo. I bilagorna till lagen har som bilaga 2 fogats en karta över de områden i Haudanjoki som hör till nationalparken och som de föreslagna bestämmelserna om fiske i nationalparken gäller. Rätten att göra upp eld och röra sig fastställs i ordningsstadgan för nationalparken liksom i andra nationalparker. Strävan är att effekterna av inrättandet av nationalparken för de lokala invånarnas nyttjanderätter hålls skäliga genom att avgränsa parken till ett relativt snävt område av helheten av statens marker.

Flera jaktaktörer föreslog att älgjakt ska tillåtas för alla sådana medlemmar av lokala jaktföreningarna som är icke-ortsbor. I utlåtandena föreslogs det också att jakträtten inte ska begränsas till sådana föreningar som redan grundats och att föreningarna ska ha möjlighet att bjuda in jagtgäster. Dessutom föreslogs det att jakt på småvilt samt alla viltarter och icke fredade djur tillåts för sådana medlemmar av de lokala jaktföreningarna som är icke-ortsbor. De föreslagna omfattande jakträttigheterna för icke-ortsbor avviker avsevärt från de övriga nationalparkerna i norra Finland och de har inte ansetts nödvändiga eftersom jakten utanför avgränsningsområdet

för nationalparken kan fortsätta i sin nuvarande form på statens marker som är mångdubbelt större än nationalparken.

I flera jaktaktörers utlåtanden ansågs det att även utbildning av jakthundar och användning av motorfordon i samband med hämtning av fångst, viltvård och fångst av små rovdjur bör tillåtas i nationalparken. Också dessa ärenden ska granskas i den skötsel- och nyttjandeplan och den ordningsstadga för nationalparken som utarbetas senare.

Forststyrelsens naturtjänster ansåg att de jaktarrangemang som presenteras i utkastet är ändamålsenliga. BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf och en lokal jägare ansåg det vara viktigt att begränsa jakten på småvilt för icke-ortsbor i nationalparken. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland föreslog att jakt, särskilt med tanke på turisternas säkerhet, ska förbjudas i rekreationsområdet i nationalparken i området väster om Aatsinginjoki-Haudanjoki. Dessutom föreslog WWF Finland att jakt helt och hållet ska förbjudas inom nationalparksområdet. Det ökade antalet besök i nationalparkerna medför utmaningar för en trygg samordning av rekreationsanvändningen och jakten även i de större nationalparkerna i Norra Finland. Utifrån Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapplands utlåtande och på grund av den ökande användningen av nationalparker för rekreation har det ansetts motiverat att med avvikelse från det utkast till regeringens proposition som varit på remiss begränsa jakten i den del av Salla nationalpark där tyngdpunkten ligger på servicestrukturerna och dit turismen i nationalparken styrs och även motiveringen till regeringens proposition har preciserats till denna del. Området för jaktbegränsning har markerats med raster på kartan i bilaga 1 till lagförslaget.

Finansministeriet ansåg i sitt utlåtande att inrättandet av nationalparken bör finansieras inom ramen för de anslag som redan beviljats för naturskydd. I vilket fall som helst fattas beslut om anslagen separat i förfarandena för planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten och frågan om anslag ska lösas i dessa förfaranden. Om tilläggsfinansiering beviljas är det fråga om en s.k. budgetlag som ska lämnas i samband med (tilläggs)budgetpropositionen. Forststyrelsen föreslog för sin del att anslaget för inrättandet av nationalparken höjs från 2,5 miljoner euro till 4,5 miljoner euro. Avsikten är att förfara på det sätt som finansministeriet föreslår.

Forststyrelsen föreslog i sitt utlåtande dessutom små tekniska preciseringar i motiveringen till regeringens proposition och dessa ingår som sådana i regeringens proposition.

Jord- och skogsbruksministeriet och Forststyrelsens jakt- och fisketjänster föreslog preciseringar i motiveringen till den punkt som gäller jakt på stora rovdjur och regeringens proposition har till denna del förtydligats.

BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf konstaterade i sitt utlåtande att en bedömning av effekterna för naturens mångfald bör göras av nationalparksprojektet. Suomen riistakeskus Lappi ansåg det nödvändigt att göra en behovsprövning av Natura-bedömningen enligt 65 § 1 mom. i naturvårdslagen och bedöma konsekvenserna för järven. Inrättandet av nationalparken med de avgränsningar och bestämmelser som ingår i lagförslaget anses inte ha några betydande konsekvenser för de naturtyper eller arter som utgör grund för skyddet av ett Natura 2000 -område.

Jord- och skogsbruksministeriet ansåg i sitt utlåtande att projektets miljökonsekvenser inte självklart är positiva med tanke på den biologiska mångfalden, men konstaterade i likhet med Forststyrelsen att man genom planeringen av skötseln och användningen av området kan hantera utmaningarna för hållbart nyttjande av turismen.

6.2 Utlåtande av rådet för bedömning av lagstiftningen

Enligt rådet för bedömning av lagstiftningen ger utkastet till regeringens proposition en god uppfattning om bakgrunden till ärendet, målsättningen och de viktigaste förslagen. Propositionens konsekvenser har behandlats ur många synvinklar. Enligt rådet för bedömning av lagstiftningen har remissvaren och de ändringar som gjorts i propositionen på grund av responsen beskrivits på ett heltäckande sätt.

Rådet för bedömning av lagstiftningen fäste allvarlig uppmärksamhet vid att man i propositionen inte tillräckligt hade bedömt de säkerhetsrisker som det ökade antalet besök i nationalparken och tillåtandet av jakt medför för dem som rör sig i naturen. Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att man i propositionen bör bedöma säkerhetsriskerna till exempel utifrån de olika jaktformer som använts på området, tidpunkten för jakten samt rutternas placering. Den motivering till regeringens proposition som gäller jaktarrangemang har till denna del kompletterats.

Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg också att en brist i utkastet till proposition är att propositionen endast tangerar konsekvenserna för dem som besöker nationalparken trots att de är en central målgrupp för propositionen. I motiveringen till regeringspropositionen har de konsekvenser som inrättandet av nationalparken har för besökarna i området samt för friluftsliv och rekreation kompletterats.

Rådet för bedömning av lagstiftningen fäste dessutom uppmärksamhet vid att man i utkastet till proposition inte har behandlat nationalparkens konsekvenser för annan näringsverksamhet än turismens möjligheter i framtiden i närheten av nationalparken. Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna av regeringens proposition har till denna del kompletterats.

Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att konsekvenserna för miljön kan preciseras också när det gäller de sannolika konsekvenserna av effektiviseringen av markanvändningen och slitage på naturen. Enligt rådet för bedömning av lagstiftningen kan man i propositionen dessutom beskriva konsekvenserna för till exempel trafiken, användningen av vägar, byggandet av parkeringsplatser samt beskriva koldioxidsnål turism och dess konsekvenser. Bedömningen av konsekvenserna för miljön av regeringens proposition har till dessa delar kompletterats.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Av det område som föreslås bli nationalpark hör 9965 hektar till naturskyddsområdet i Sallatunturi som inrättades 2017 och som omfattar ett område på 10 088 hektar. När området blir nationalpark måste samtidigt avgränsningen av naturskyddsområdet i Sallatunturi, som inrättats genom statsrådets förordning om naturskyddsområden i Östra Lappland (646/2017), ändras så att avgränsningen av naturskyddsområdet endast omfattar det delområde på 123 hektar i Rämijänkä som lämnas utanför nationalparken. Samtidigt ska naturskyddsområdet heta Rämijänkä naturskyddsområde. Ändringen av avgränsningen av och namnet på naturskyddsområden görs genom en förordning av statsrådet i samband med att lagen sätts i kraft.

Forststyrelsen ska i samarbete med olika förvaltningsorgan och aktörer göra upp en i 19 § i naturvårdslagen avsedd skötsel- och nyttjandeplan för området. I planen fastställs bland annat prioriteringarna inom skyddet och utvecklandet av nationalparken, zonindelningen för skötseln samt förfarandena för att sammanjämka skydds- och utvecklingsmålen med användningen av parken för rekreation. Skötsel- och nyttjandeplanen ska fastställas av miljöministeriet. Efter

detta ska Forststyrelsen för skyddsområdet utfärda en i 20 § i naturvårdslagen avsedd ordningsstadga med sådana nödvändiga begränsningar i användningen av området som baserar sig på 18 § 2 mom. i denna lag.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 december 2021.

9 Verkställighet och uppföljning

Forststyrelsen ansöker hos lantmäteriverket om förrättning i vilken Salla nationalparks gränslinjer ses över. I skyddsområdesfastigheten ska ingå det 18 hektar stora området i Könkäänmaa och området i Rämijänkä ska styckas åtskilt från den nuvarande skyddsområdesfastigheten. Därefter märks nationalparkens yttre gränser och eventuella begränsningsområden ut i terrängen på det sätt som krävs i naturvårdslagen.

10 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till statens fjärde tilläggsbudgetproposition för 2021 och avses bli behandlad i samband med den. I samband med tilläggsbudgetpropositionen föreslås de anslagsöverföringar mellan budgetmomenten som utgifterna i anslutning till kostnaderna för inrättandet förutsätter.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om Salla nationalpark

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Inrättandet av nationalparken

För att skydda landskapet av skogklädda höjder i Östra Lappland, dess skogar, myrar och åsar samt de arter som förekommer där, för allmän rekreation och allmänt friluftsliv, för att främja intresset för naturen samt för forskning och undervisning finns Salla nationalpark, som är en sådan nationalpark som avses i naturvårdslagen (1096/1996).

2 §

Läge och gränser

Salla nationalpark omfattar cirka 9 983 hektar statsägda områden i Salla kommun. Gränserna har märkts ut med en röd linje på kartorna i bilaga 1 och 2.

3 §

Fridlysningsbestämmelser

Bestämmelser om verksamhet som är förbjuden i nationalparken finns i 13 § i naturvårdslagen och bestämmelser om undantag från fridlysningsbestämmelserna i 14 och 15 § i den lagen. De som har sin hemkommun i Salla kommun har rätt att jaga i Salla nationalpark med stöd av 8 § i jaktlagen (615/1993), trots 13 § i naturvårdslagen. Rätt till sådant avlägsnande av en individ av viltarter som tillåts med stöd av 15 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen har dessutom delägarna i de renbeteslag som är verksamma i nationalparken och de personer som Finlands viltcentral särskilt har utsett för ändamålet, oberoende av hemkommun.

En medlem av en sådan jaktförening som är registrerad när lagen träder i kraft har rätt att jaga älg på nationalparkens område, om nationalparken hör till jaktföreningens jaktområde.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 och 3 mom. får jakt inte, med undantag för älgdrev, bedrivas i nationalparken inom det område som har markerats med raster på kartan i bilaga 1.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 10 juni 2021

RP 104/2021 rd

Statsminister

Sanna Marin

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen

